

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

תוכן עניינים

- א. שירי הדם כו' ... אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד ההוא
דפגע ברישא ... מאשר פתח אהל מועד נפקא.....1
- ב. תן יסוד למזבח של עולה.....2

דף נא.

א. שירי הדם כו' ... אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד ההוא דפגע ברישא ... מאשר פתח אהל מועד נפקא

כבר התבאר במסכת יומא דף נט. שבפרשת כהן משיח כתיב (ויקרא פרק ד פסוק ז) וְאֵת כָּל דַּם הַפֶּרֶדְיָא אֶל יְסוּד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה אֲשֶׁר פָּתַח אֶהֱל מוֹעֵד וְכֵן בְּפֶרֶדְיָא דְבֵר שֶׁל צִיבּוּר כְּתִיב (שם פסוק יח) וְאֵת כָּל דַּם הַפֶּרֶדְיָא אֶל יְסוּד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה אֲשֶׁר פָּתַח אֶהֱל מוֹעֵד. מִכָּאן שְׁחֵטָאוֹת הַנִּשְׂרָפוֹת¹ שְׂדָמָם נִכְנָס לַפְּנִים לְהִיכַל שִׁירֵי הַדָּם שׁוֹפְכֵן עַל יְסוּד הַמַּעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁהוּא פּוֹגֵעַ בּוֹ תַּחִילָה בְּצֵאתוֹ מִן הַיְּהִיכָל².

בשעיר נשיא כתיב (שם פסוק כה) וְאֵת דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוּד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה וּבִחְטָאת יָחִיד בְּשַׁעִירָה וּבִכְשֵׁבָה כְּתִיב (שם פסוק לד) וְאֵת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוּד הַמִּזְבֵּחַ מִכָּאן שְׁחֵטָאוֹת הַנֶּאֱכָלוֹת שְׂדָמָם נִזְרָק עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן עַל יְסוּד אוֹתָהּ הַקֶּרֶן שֶׁהַשְּׁלִים בָּהּ הַמִּתְנַנֵּת הוּא שׁוֹפֵךְ שִׁירֵי הַדָּם, וְזֶהוּ יְסוּד דְרוּמִי.

וכך הוא סדר נתינת דם החטאת, עולה בכבש ופונה לימינו ומהלך על הסובב ונותן בקרן דרומית מזרחית תחילה, ואח"כ בקרן השניה הסמוכה

¹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ה הלכה יא

² דבחטאות פנימיות כתיב אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד והוא מערבי שפוגע בו תחלה בצאתו אבל בחיצוניות כתיב אל יסוד המזבח ולכך פנימיות מפורש וחיצוניות סתום. כסף משנה הלכות מעשה הקרבנות פרק ה הלכה י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

לה שהיא מזרחית צפונית, ואח"כ בקרן שלישית הסמוכה לה שהיא צפונית מערבית, ואח"כ בקרן רביעית הסמוכה לה שהיא מערבית דרומית, ועל יסוד אותה הקרן שהשלים בה המתנות הוא שופך שירי הדם שנאמר (שם) וְאֵת כָּל דְּמָהּ יִשְׁפֹךְ אֶל יִסוּד הַמִּזְבֵּחַ³ זה יסוד דרומי.

ואף במתן⁴ דמי העולה האשם והשלמים שופך לאחר הזריקה ליסוד דרומי בדלהלן.

דף נא:

ב. תן יסוד למזבח של עולה

כבר התבאר שם דף יד: טו. שהעולה והאשם והשלמים⁵ בין של יחיד בין של צבור זריקת דם שלשתן על גבי המזבח שוה לעולה, וכיצד הוא עושה, כשלוקח הכהן הדם במזרק עומד עם מזרק הדם למטה על הרצפה⁶, וזורק

³ ברמב"ם היתה גירסא אל יסוד מזבח העול וכתב בכס"מ נראה להניח ולכתוב במקומו ואת כל דמה ישפוך אל יסוד המזבח וכן נמצא בספר מונה דבחטאות פנימיות כתיב אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד והוא מערבי שפוגע בו תחלה בצאתו אבל בחיצוניות כתיב אל יסוד המזבח ולכך פנימיות מפורש וחיצוניות סתום ועיין הר המוריה ואמרתי להרחיב קצת הדיבור בזה דע כי בפרשה כהן משיח כתיב ואת כל דם הפר ישפוך אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד ומינה יליף ביומא ג"ט א' דנותן על יסוד מערבי ועיין זבחים ג"א א' ובתו"כ ויקרא דבורא דחטאת ספ"ג יעו"ש. ובפר העלם דבר של ציבור כתיב ואת כל הדם ישפוך אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד והיינו ג"כ יסוד מערבי ובשעיר נשיא כתיב ואת דמו ישפוך אל יסוד מזבח העולה. ובחטאת יחיד בשעירה ובכשבה כתיב ואת כל דמה ישפוך אל יסוד המזבח. ומפרש הש"ס ביומא שם ובזבחים שם כי כוונתו על יסוד דרומי יעו"ש היטיב והנה ביומא איתא שם וז"ל ת"ר יסוד המזבח זה יסוד דרומית וכו' ומזה משמע דיליף מפסוק דשעירה או כשבה והיינו כהנהגת מרן אמנם בזבחים שם הגי' ת"ר אל יסוד מזבח זה יסוד דרומי וכו' ומשמע דנפקא ליה מקרא דשעיר נשיא דו"ק והבן וכן בתו"כ שם פ"ט נפקא ליה מהאי קרא ורק דהכי איתא שם אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד זה יסוד דרומית יכול זה יסוד מערבי אמרת לאו מה מצינו ביציאתו מן ההיכל אינו נותן את הדמים אלא אל יסוד הסמוך לו אף בירידתו מן המזבח אינו נותן את הדם אלא אל יסוד הסמוך לו ואיזה זה יסוד דרומית עכ"ל אך אלו התיבות אשר פת"ח אהל מועד לכאורה אינו מובן דזה כתיב בחטאות הפנימיות וקאי על יסוד מערבי. ואולי כך כוונתו דכאן כתיב אל יסוד מזבח העולה בחטאת חיצונית ובחטאת פנימי כתיב אשר פתח אהל מועד מה התם בסמוך לו אף כאן בסמוך לו אבל יותר נראה כי אלו תיבות אשר פתח אהל מועד מיותרים והבן. והנה לפ"ז נ"ל להניח ואת דמו ישפוך אל יסוד מזבח העולה והיינו הא דכתיב בשעיר נשיא כי הוא המוקדם בפסוק ועיין זבחים ג"א א'. והבן היטיב.

⁴ שם הלכה ו

⁵ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ה הלכה ו

⁶ תפארת ישראל זבחים ה ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

ממנו במזרק שתי זריקות על שתי זויות המזבח באלכסון מחצי המזבח ולמטה על קרן מזרחית צפונית וחוזר והולך נגד זוית מערבית דרומית של מזבח וזורק גם שם, וב' הזריקות יהיה למטה מחוט הסיקרא, וכל זריקה נגד זוית המזבח, ומתפשטת אילך ואילך על ב' כותלי המזבח, כדי שיתקיים מה שאמרה תורה (שם א פסוק ה) סָבִיב, ושירי הדם נשפכין על היסוד הדרומי.

ובב' זויות האחרות⁷ של מזבח אינו רשאי לעשות הזריקה, משום שבזויות מזרחית דרומית לא היה יסוד, שהיסוד לא היה בולט רק בכל פני המערב ובכל פני הצפון, ויסוד שבמערב מתארך עוד אמה א' להלאה על פני הדרום, וכ"כ יסוד שבצפון מתארך עוד אמה א' להלאה על המזרח, נמצא רוב פני המזרח ורוב פני הדרום עם הזוית שביניהן, היה בלי יסוד, והרי עולה טעון סביב וטעון יסוד.

וכדי להבין נבאר שכך מעשה המזבח⁸. מביא דפוס – תבנית מרובע עשוי מד' קרשים, שיהיה אורך ורוחב הדפוס ל"ב על ל"ב אמה⁹, וגובה דפנות הדפוס ה' טפחים¹⁰. ומעמיד הדפוס במקום שרוצה לבנות המזבח.

ומביא עוד ב' קורות, שאורך כל קורה ל"א אמה וטפח, ורחבן ועביין ה' ה' טפחים, ומחבר אלו ב' הקורות יחד בפניה, כמין ר', ומניחן כך בתוך הדפוס הראשון בזוית מזרחית דרומית, כדי שבשישפוך אח"כ סיד הממוחה לתוך הדפוס, יעכבו ב' הקורות הללו שלא יבא הסיד הממוחה במקומן. וזה כדי שלא יהא במקום הקורות יסוד כזה.

⁷ תפארת ישראל שם

⁸ כל זה מתפארת ישראל יכין מסכת מידות פרק ג משנה א

⁹ של ו' טפחים

¹⁰ רק אמות של גובה היסוד וגובה הקרנות, וכניסת היסוד וכניסת הסובב, כל אלה לא היו רק אמות של ה' ה' טפחים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ואח"כ מניח תוך הדפוס הנ"ל אבנים גדולות וקטנות שלימות וחלקות¹¹, בלי שום

פגימה בהן כחגירת צפורן. ואח"כ ממחה יחד סיד, וזפת, וקוניא – עופרת מהותך. ומערבין ג' מינין אלו יחד יפה יפה¹², ושופכן על האבנים שבתוך הדפוס, עד שיתמלא הדפוס. וכשנתיבשו היטב, מסיר הדפוס עם הקורות הנ"ל שהניח בסזוית. ונמצא שנשאר בנוי כולו מקשה א' שארכו בצפון ובמערב ל"ב ל"ב אמה, ואורך מזרח ודרום רק ל' אמה וב' טפחים ל' אמה וב' טפחים, וגובה כל הבניין ה' טפחים. כזה.

אח"כ חוזר ומעמיד על בניין התחתון הזה דפוס שני, שארכו ורחבו ל' אמה וב' טפחים, וגובהו ה' אמות¹³, ומעמידו באופן שיהיה בניין התחתון הנ"ל בולט ברחבו בכל צד מערב וצפון ה' טפחים בכל רוח. וזאת הבליטה נקרא יסוד. וממלא גם דפוס זה באבנים, סיד, וזפת, וקוניא כמעשה היסוד. וכשנתיבש, מסיר גם זה הדפוס ונמצא בנו על בניין התחתון הנ"ל שוב מקשה א', שארכו ורחבו ל' אמה וב' טפחים על ל' אמה וב' טפחים.

אח"כ חוזר ומביא דפוס שלישי שארכו ורחבו כ"ח אמה וד' טפחים בכל צד, וגובהו ג' אמות¹⁴, ומעמיד הדפוס הזה על הבניין האמצעי הנ"ל, באופן שיהיה הבניין האמצעי הנ"ל שוב בולט מתחת הדפוס הג', ה' טפחים ברוחב סביב הדפוס לכל רוח, וזאת הבליטה נקראת סובב לפי שהוא סובב ומקיף המזבח מד' רוחות. משא"כ יסוד. וממלא גם דפוס זה באבנים וכו' כמעשה היסוד וסובב. וכשנתיבש מסיר הדפוס, ונמצא שוב בנוי על ידו מקשה א' באורך ורוחב כ"ח אמה וד' טפחים בכל צד. והמזבח עולה ג' אמות והבניין העליון הזה נקרא מזבח.

¹¹ כך כתב הרמב"ם בפ"ב הט"ז מבחירה וש"ס זבחים דנ"ד א'. אבל תוס' חולין (די"ח) כתבו שלא לקח רק אבנים קטנות וחלקות

¹² ובלתי ספק, היו יודעין להפליא במלאכתן באופן שנשכח מדורינו האחרון, איך יתערבו ג' מינין אלו יחד להתקשות יחד כאבן. והרי כשיושם עופרת מהותך לתוך סיד וזפת הלחים, מיד יתקשה העופרת ויקפה לבד לגולם א', ולא יתערב עם המימיים הלחים. ותו איך לא חששו שכשיניחו אח"כ אש על המזבח, יתכו חלקי העופרת והזפת, ויתהווה המזבח פגום. אולם סוד ה' ליריאיו ובריתו להודיעם איך יערבו ג' מינין הנ"ל באופן שלא יהיו שם חששות שאמרנו. ואפשר נמי שהיה בנס שלא יותך העופרת המעורב. והרי בל"ז כ' בשלמי גבורים (פכ"ז) שהיה נס גדול במזבח החיצון יותר במזבח הזהב, דעל מזבח החיצון היו ג' מערכות גדולות ועצומות, ואש תמיד תוקד עליו, והכהנים גורפין עליהן במגרפות וצנורות יומם ולילה, ואיך לא יפגמו האבנים עי"ז ויפסלו. אלא שהיה בנס, ה"נ שלא יותך העופרת נס היה. ומח"ט לא חשיב להו בכלל ניסי דבראי שנעשו בביהמ"ק (כיומא דכ"א א'). מדהו ניסי דקביעי תמיד, וכדמשני התם על קו' אחריתא יע"ש.

¹³ וכל האמות של דפוס זה בת ו' טפחים

¹⁴ וכל האמות של דפוס זה ג"כ היו בת ו' טפחים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
 להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

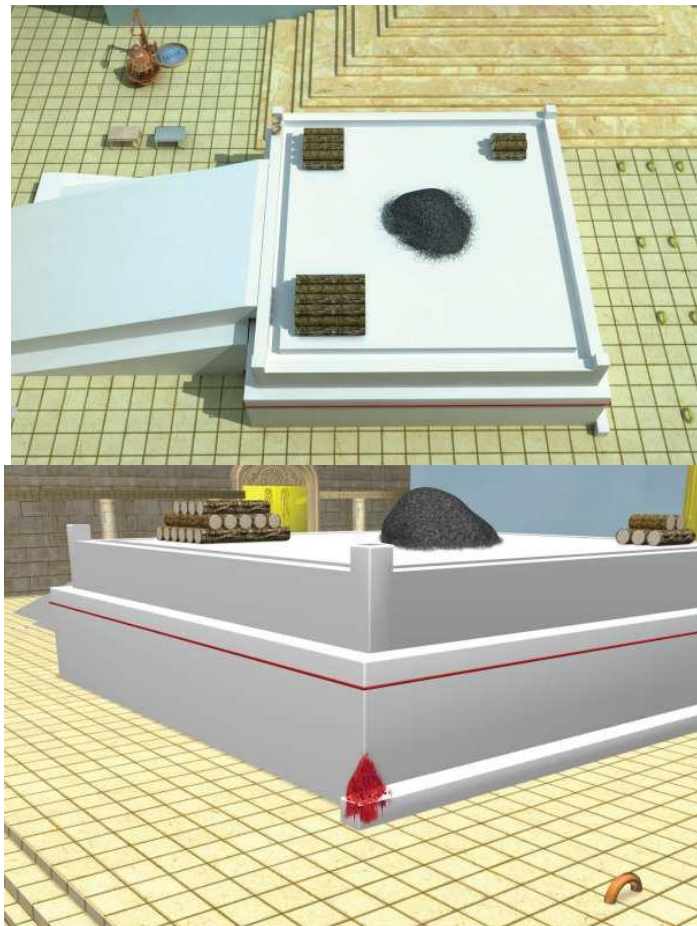

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אח"כ מביא ד' דפוסין, שארכן ורחבן ו' טפחים על ו' טפחים, וגבהן ה' טפחים. ומעמיד בכל זוית מזבח בקצת רחוק מהזוית דפוס א' מהד' דפוסין, ומעמיד באמצע כל דפוס קורה קטנה מרובעת, אשר גבהה ה' טפחים, ומשים תוך כל דפוס מד' דפוסין הנ"ל, סביב להעץ המרובה שעומד באמצע כל אחד מהן, אבנים וסיד וכו' כמעשה גוף המזבח. וכשנתיבשו, מסיר גם אלו הדפוסים, ונמצא שיהיה על גגו של מזבח, בכל זוית בולט מרובע של ו' עלו' טפחים וגבהו ה' טפחים והוא חלול באמצע. ואותן ד' הבליטות שבד' זוית המזבח על גגו, נקראים קרנות המזבח. נמצא שגבהו של כל המזבח עם גובה הקרנות, י' אמות.

וחוזר ובונה בצד דרום של מזבח כמין גשר משופע, אטום מתחתיו מאבנים וסיד וכו' כמעשה המזבח, ואורך הגשר ההוא ל"ב אמה ורחבו ט"ז אמה. ובונה באמצע צד דרום של גגו של המזבח. כדי שיהיה המזבח בולט למזרח ולמערב של הגשר ח' אמות לכל רוח, וזאת הגשר נקראת כבש.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

